

29. Woda – od kiedy podawać?

Najważniejsze w punktach

- Wielu hodowców nie podaje cielętom wody w pierwszych dniach życia
- Wyniki badań wskazują na wiele korzyści podawania wody cielętom zaraz po urodzeniu
- Cielęta otrzymujące wodę od pierwszego dnia życia rosły lepiej
- Podawanie wody od pierwszego dnia życia zwiększało efektywność wykorzystania paszy

Wstęp

W praktyce stosunkowo często obserwuje się, że cielętom nie podaje się wody w pierwszych dniach życia. Uważa się, że ilość pobieranej wody wraz z mlekiem lub preparatem mlekozastępczym jest dla cielęcia wystarczająca. W efekcie podawanie wody rozpoczyna się dopiero, gdy cielę zaczyna regularnie pobierać paszę stałą, a w niektórych po odsadzeniu. Wyniki jednego z przeprowadzonych doświadczeń dość jednoznacznie wskazują, że takie podejście nie jest prawidłowe.

Przeprowadzone badania

W celu określenia, czy podawanie wody od pierwszych dni życia ma znacznie dla cieląt, naukowcy z Uniwersytetu Stanowego w Iowa (USA) wykonali doświadczenie, w którym cielęta w dniu urodzenia rozdzielili do dwóch grup doświadczalnych i podawali im wodę od pierwszego (grupa W0) lub 17 dnia życia (grupa W17) (Wickramasinghe i wsp., 2019). Wiek rozpoczęcia podawania wody grupie W17, tj. od 17 dnia życia, przyjęto na podstawie badań, w których wykazano, że hodowcy w USA rozpoczynają podawanie wody cielętom ras mlecznych średnio w 17 dniu po urodzeniu.

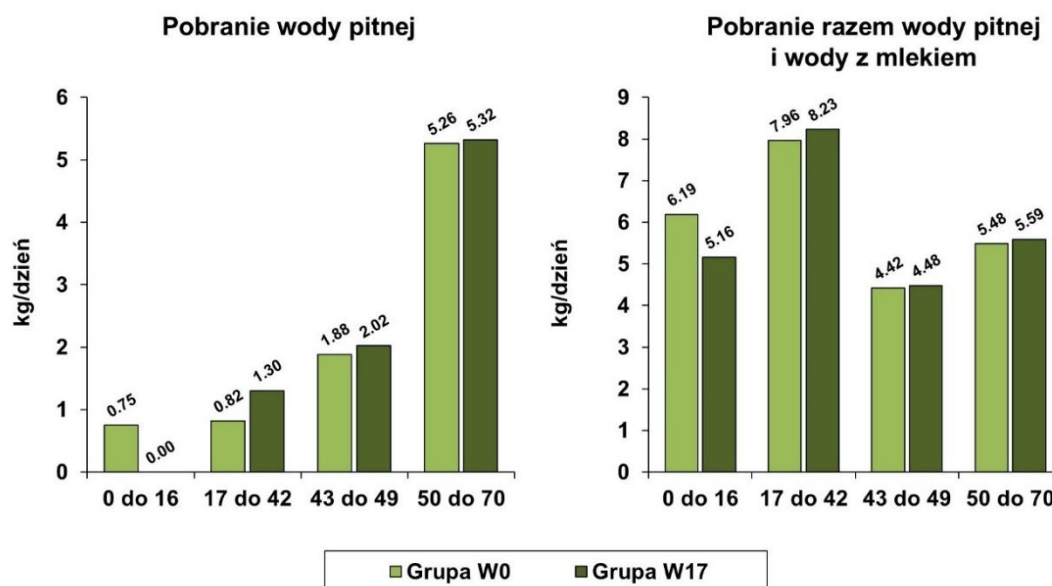
Przez pierwsze 14 dni cielęta obu grup otrzymywały 6 litrów pasteryzowanego mleka/dzień w trzech odpojach (3×2 litry). Od 15 dnia życia, dawka ta była zwiększana do 9,6 litrów/dzień ($3 \times 3,2$ litry). W efekcie cielęta otrzymywały spore ilości paszy płynnej, a tym samym pobierały z nią niemal woda. Mleko podawano do ukończenia 49 dnia życia. Od pierwszego dnia życia cielęta dostawały do woli mieszankę treściwą typu starter. Pobranie wody i pasz kontrolowano do ukończenia 70 dnia życia, a masę ciała zwierząt do ukończenia 5 miesięcy. Ponadto, po odsadzeniu od mleka zbadano strawność składników pokarmowych u cieląt.

Wyniki badań

Cielęta, które miały dostęp do wody od urodzenia pobierały do ukończenia 16 dnia jej średnio 0,75 kg/dzień (w badaniach ważono ilość zadanej i zostawionej następnego dnia wody przez cielęta, stąd też jej pobranie będzie podawane w kg) (**Wykres 1**). Pobranie wody łącznie z wodą pitną i mlekiem przez grupę W0 we wspomnianym okresie wynosiło 6,2 kg/dzień. Woda pitna stanowiła więc ponad 10% jej całkowitego pobrania. Hodowcy dość często negują podawanie najmłodszym cielętom wody, argumentując to tym, że nie pobierają jej lub pobierają ją w bardzo małej ilości. Wyniki opisanego doświadczenia dostarczają jednoznacznego dowodu, że tak nie jest. Jeśli mają taką możliwość, cielęta pobierają wodę już od pierwszych dni życia, a jej pobranie nie jest znikome.

Pobranie wody zwiększało się wraz wiekiem cieląt (**Wykres 1**). Cielęta z grupy W17 pobierały jej nawet więcej w okresie, gdy zaczęły ją dostawać, niejako próbując nadrobić jej brak w pierwszych 16 dniach

życia. Co jednak istotne z punktu widzenia hodowcy, cielęta z grupy W0 pobierały więcej mleka. Duża dawka mleka sprawiała, że część cieląt nie dopijała podawanej im objętości. Dostęp do wody od pierwszych dni życia przekładał się na mniej niedojadów tej paszy. To przełożyło się na nieco większe przyrosty masy ciała cieląt z grupy W0. Odnotowano także, że cielęta z grupy W0 były wyższe w trakcie doświadczenia i ważyły więcej w 5 miesiącu życia (200 kg vs. 187 kg, $P = 0,05$).

Wykres 1. Wpływ wieku, w którym rozpoczęto podawanie cielętom wody, na jej pobranie (grupa W0 dostawała wodę od 1 dnia życia, a grupa W17 od 17 dnia życia) (Wickramasinghe i wsp., 2019).

Pobranie paszy i biegunki

Ne odnotowano wpływu wieku rozpoczęcia podawania wody na pobieranie paszy starterowej. Co jednak niezmiernie ciekawe, cielęta z grupy W0 lepiej trawiły paszę po odsadzeniu, a w efekcie lepiej ją wykorzystywały (zużywał mniej startera na 1 kg przyrostu). Lepsza strawność dotyczyła głównie włókna. Można więc domniemywać, że dostęp cieląt do wody od pierwszego dnia życia przełożył się pozytywnie na niektóre aspekty rozwoju przedżołądków. Generalnie uważa się, że pobranie wody ma duży wpływ na rozwój fermentacji w żwacu. Wyniki opisanych badań popierają taką hipotezę i wskazują, że wpływ ten zaczyna się już w pierwszych dniach po urodzeniu.

Ilość problemów zdrowotnych, w tym biegunek, nie różniła się między grupami. Jeśli obserwacje hodowcy wskazują, że cielęta otrzymujące wodę mają częściej biegunki (takie opinie można spotkać w terenie), to wyniki opisanego doświadczenia, a także innych (Kertz i wsp., 1984), wskazują, że nie jest to wyniki podawania wody sam w sobie. Jeśli są podstawy aby go wiązać z dostępem cieląt do wody, to raczej należy go wiązać np. z jej czystością.

Podsumowanie

Cielęta pobierają spore ilości wody już w pierwszych dniach życia, o ile jest im ona podawana. Jej pobranie w tym okresie ma wpływ na rozwój żwacza i organizmu cieląt, którego efektem jest efektywniejsze trawienie paszy stałej i większe przyrosty masy ciała w późniejszych okresach odchowu.

Literatura

Kertz, A. F., L. F. Reutzel, J. H. Mahoney. 1984. Ad libitum water intake by neonatal calves and its relationship to calf starter intake, weight gain, feces score, and season. J. Dairy Sci. 67:2964-2969. [https://doi.org/10.3168/jds.S0022-0302\(84\)81660-4](https://doi.org/10.3168/jds.S0022-0302(84)81660-4)

Wickramasinghe, H. K. J. P., A. J. Kramer, J. A. D. R. N. Appuhamy. 2019. Drinking water intake of newborn dairy calves and its effects on feed intake, growth performance, health status, and nutrient digestibility. J. Dairy Sci. 102:377-387. <https://doi.org/10.3168/jds.2018-15579>

Paweł Górka
Opublikowane listopad 2025
Odchów.pl (<https://odchow.pl/>)